

BESLUT

2013-09-16

Dnr: 13/01041 och
1072

SAKEN

Sydnytt, SVT1, 2013-04-22, kl. 18.10 och *Sverige idag*, SVT1, 2013-04-24, inslag om en opinionsundersökning; fråga om opartiskhet och saklighet

BESLUT

Inslagen frias. Granskningsnämnden anser att de inte strider mot kraven på opartiskhet och saklighet.

INSLAGEN

Inslaget i *Sydnytt*

Inslaget handlade om en opinionsundersökning som visade att väljarstödet gick bakåt för den styrande alliansen i Skåne och att ett maktskifte kunde komma att ske vid nästa val. Nyhetspresentatören påannonserade inslaget på följande sätt.

Det går bakåt för den styrande alliansen i region Skåne. Det visar en opinionsundersökning från YouGov som talar om en vissnande femklöver. Tre av partierna rasar och två hade inte kommit in i regionfullmäktige vid ett val i dag.

Inslaget inleddes med att reportern sa följande samtidigt som ett diagram visade opinionssiffror för Moderaterna, Centerpartiet, Folkpartiet, Kristdemokraterna och Miljöpartiet.

(Reporter) – I analysen som opinionsföretaget YouGov gjort talas om en vissnande femklöver i region Skåne där de flesta tappar och bara en går framåt - Miljöpartiet.
(Regionråd, Moderaterna) – Det stämmer ju till eftertanke att tre av fem i femklövern går bakåt. Samtidigt så ser vi just nu också att den trenden vi har nationellt är att allianspartierna har det lite svårt just nu.

Samtidigt som reportern sa följande visades samma diagram men nu även med opinionssiffror för Vänsterpartiet och Socialdemokraterna.

Femklövern kan nu bara uppvisa opinionsstöd från 44 procent av skåningarna. En

förstärkt minoritet får 40 procent och det här gör det framgångsrika Miljöpartiet till en allt viktigare partner för båda blocken. (Regionråd, Miljöpartiet) – Valet avgör naturligtvis. Och valet är ju det som kommer att vara grundläggande för den majoritet som finns någonstans. Får vi sedan möjlighet att sitta med och förhandla så är det klart att vi tar den chansen vid det tillfället. (Reporter) – Dessutom visar samma undersökning att skåningarna anser arbetslösheten vara den viktigaste frågan i landet som helhet. Men i Skåne är det sjukvården som är huvudfrågan.

Inslaget i *Sverige idag*

Inslaget var en del av Playtoppen, det vill säga ett av de inslag som setts flest gånger på SVT Play. Inslaget inleddes med att reportern sa följande samtidigt som ett diagram visade opinionssiffror för Moderaterna, Centerpartiet, Folkpartiet, Kristdemokraterna och Miljöpartiet.

(Reporter) – I analysen som opinionsföretaget YouGov gjort talas om en vissnande femklöver i region Skåne där de flesta tappar och bara en går framåt, Miljöpartiet. (Regionråd, Moderaterna) – Det stämmer ju till eftertanke när tre av fem i femklövern går bakåt. Samtidigt så ser vi just nu också att den trenden vi har nationellt är att allianspartierna har det lite svårt just nu.

Samtidigt som reportern sa följande visades samma diagram men nu även med opinionssiffror för Vänsterpartiet och Socialdemokraterna.

(Reporter) – Femklövern kan nu bara uppvisa opinionsstöd från 44 procent av skåningarna. En förstärkt minoritet får 40 procent.

ANMÄLNINGARNA

Inslaget i *Sydneytt* har anmälts av 281 personer och inslaget i *Sverige idag* har anmälts av en person. De anser i huvudsak att inslagen var partiska och osakliga och de är kritiska till att Sverigedemokraterna (SD) inte omnämndes i inslagen och att SD inte fanns representerat i de staplar som visades i diagrammet.

Flera anmälare är kritiska till att SD utelämnades i inslagen trots att SD hade fördubblat sina siffror och var tredje största parti med ett opinionsstöd på 16 procent.

Flera anmälare anför att sättet på hur SD utelämnades var odemokratiskt och att Sveriges Television (SVT) inte levt upp till det opartiskhetskrav som ställs på programföretaget.

PROGRAMFÖRETAGETS YTTRANDE

SVT anser att inslagen överensstämmer med kraven på opartiskhet och saklighet och anför i huvudsak följande.

Inslaget i *Sydneytt* var en förkortad version av ett längre inslag om en väljarundersökning som företaget YouGov hade gjort i region Skåne. I inslaget berättades att den så kallade "femklövern" (Moderaterna, Folkpartiet, Centern, Kristdemokraterna och Miljöpartiet) gått tillbaka i opinionen med undantag för Miljöpartiet medan Socialdemokraterna gått framåt. Inslaget hade fokus på vilken politisk konstellation som skulle styra Skåne om undersökningens resultat blev valresultat.

*Sydneytt*s rapportering av resultatet i YouGovs väljarundersökning startade redan i sändningen kl. 8.10 den 22 april 2013. Då refererades uppgifterna från tidningen Metro där det bland annat sades att SD hade gjort den största ökningen. Detta återgavs i *Sydneytt*s sändningar kl. 8.10, 8.40 och 9.10. Redaktionen fick under dagen möjlighet att närmare sätta sig in i undersökningens resultat. Det visade sig då att uppgiften om att SD var det parti som gått fram mest enbart gällde i förhållande till valresultatet. SD:s siffra på 16 procent var ungefär densamma som vid YouGovs mätning hösten 2012. Redaktionen gjorde då ett fördjupande inslag om väljarundersökningen med intervjuer av regionråden för Moderaterna, Miljöpartiet och SD. Redaktionen förberedde och genomförde också en direktsänd studiointervju med statsvetaren Anders Sannerstedt till *Sydneytt*s huvudsändning kl. 19.15.

I den kortare sändningen kl. 18.10 valde redaktionen att enbart fokusera på det som var undersökningens huvudnyhet, det vill säga att att den styrande femklövern hade tappat mark så att ett maktskifte skulle kunna inträffa. SD:s siffror togs inte med i denna sändning eftersom SD inte spelar någon roll för att skapa en politisk majoritet i region Skåne. Denna bedömning bekräftades av SD:s eget oppositionsråd Jens Leandersson i den intervju som sändes kl. 19.15 och kl. 21.45. Även statsvetaren Anders Sannerstedt gjorde bedömningen att SD realistiskt sett inte kommer att ingå i något underlag för att skapa en parlamentarisk majoritet.

I de tre morgonsändningarna sades att SD hade gjort betydande vinster i opinionen. Detta var korrekt i förhållande till valresultatet år 2010 men inte i förhållande till den senaste mätningen. I 18.10-sändningen sändes en förkortad version av det längre inslag som visades både kl. 19.15 och kl. 21.45. I båda dessa senare sändningar redovisades SD:s siffra av speakern och i form av stapelgrafik.

Sändningen kl. 18.10 var alltså en av flera som under dagen behandlade den aktuella väljarundersökningen. Att fokus i rapporteringen av ett ämne skiftar mellan olika inslag under samma dag baseras på kontinuerliga redaktionella bedömningar och den sändningstid som finns vid olika tidpunkter.

Sverige idag är ett program som sammanställer nyheter från SVT:s olika regionala nyhetsredaktioner och sänder dem i förkortad form över hela landet. En

programpunkt i *Sverige idag* är den så kallade Playtoppen. Det är inslag som setts av många tittare på SVT Play och därför bedömts som intressanta för en nationell publik. De inslag som sänds under vinjetten Playtoppen är starkt nedkortade och syftar främst till att uppmuntra publiken att ta del av hela inslaget på den regionala redaktions hemsida som producerat det. Därför visas adressen och hemsidan för SVT Play i bild före och efter varje inslag i Playtoppen. Det anmälda inslaget var 34 sekunder långt. Det bör ha stått klart för tittarna att inslaget bara beskrev en del av en opinionsundersökning, den som handlade om vem som ska ha makten i region Skåne. SD har som tidigare visats inte någon roll i det sammanhanget.

AKTUELL BESTÄMMELSE

SVT ska bedriva programverksamheten opartiskt och sakligt samt med beaktande av att en vidsträckt yttrande- och informationsfrihet ska råda i televisionen (5 § i sändningstillståndet). Kravet på opartiskhet innebär enligt granskningsnämndens praxis bland annat att kontroversiella ämnen eller händelser inte får behandlas ensidigt, det vill säga så att endast en parts version eller synpunkter klart dominerar ett program eller inslag.

Kravet på saklighet innebär främst att uppgifter som är av betydelse för framställningen ska vara korrekta och att framställningen inte får vara vilseledande, till exempel genom att väsentliga uppgifter utelämnas.

GRANSKNINGSNÄMNDENS BEDÖMNING

Granskningsnämnden konstaterar att utgångspunkten för inslaget i *Sydneytt* kl. 18.10 var att en ny opinionsundersökning visade att det gick bakåt för den styrande alliansen i region Skåne och att ett maktskifte kunde komma att ske. Mot denna bakgrund kan nämnden inte finna att det förhållandet att SD inte omnämndes i inslaget kl. 18.10 eller att partiet inte fanns representerat i det aktuella diagrammet medför att inslaget strider mot kraven på opartiskhet och saklighet. Nämnden noterar även att SD:s väljarsiffror redovisades löpande under morgonsändningarna av *Sydneytt* samt i sändningarna kl. 19.15 och 21.45 där även en representant för SD uttalade sig om det politiska läget.

Nämnden kan inte heller finna att inslaget i *Sverige idag* strider mot kraven på opartiskhet och saklighet.

Detta beslut har fattats av Henrik Jermsten, K-G Bergström, Elisabet Bäck, Ingrid Carlberg, Maria Edström, Leif Hedman och Jan Holmberg efter föredragning av Rasmus Gedda.

På granskningsnämndens vägnar

Henrik Jermsten

Rasmus Gedda